

Sygn. akt II AKa 346/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku II Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Lech Magnuszewski

Sędziowie: SSA Dorota Rostankowska (spr.)

SSO del. Leszek Mering

Protokolant: st. sekr. sądowy Aleksandra Konkol

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku Janusza Krajewskiego

po rozpoznaniu w dniu 11 grudnia 2013 r.

sprawy

M. J.

oskarżonej z art. 270 § 1 k.k. w zb. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 27 lutego 2013 r., sygn. akt **IV K 250/09**

uchyla wyrok w zaskarżonej części, tj. pkt I, VIII i XI w odniesieniu do oskarżonej M. J. oraz pkt II i w tej części przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gdańsku.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Gdańsku rozpoznawał sprawę:

1. M. A. oskarżonej o to, że:

I. w okresie od dnia 18.02.2000r. do 4.08.2000r. w G., działając wspólnie i w porozumieniu z M. J., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w siedzibie (...) im. (...) na ul (...), fałszując dokumentację dotyczącą pożyczek gotówkowych tj. między innymi deklaracji członkowskich, wniosków o przyznanie kredytu itp. poprzez wpisywanie do nich między innymi danych osób będących zarazem kredytobiorcami, które jak później okazało się nie figurują w spisie ludności Miasta G., lub biorących w okresie jak wyżej kredyty, podrabiając ich podpisy, wykorzystując ich dane osobowe, wyłudziła kredyty o łącznej wysokości 243.800,-zł tj. w kolejności:

1. dokonała sfałszowania „wniosków o przyznanie kredytu zabezpieczonego” na nazwiska: A. W. (1) nr (...) z 29.05.2000r., J. Ż. nr (...) z dnia 24.07.2000r., M. M. nr (...) z dnia 14.07.2000r., H. H. nr 4640 z dnia 25. 07. 2000r., J. K. (2) nr (...) z dnia 15.01.2000r., P. C. nr (...) z dnia 17.07.2000r.;

2. dokonała sfalszowania „deklaracji członkowskich” na nazwiska: H. H., M. M., J. Ż., J. K. (2), A. W. (1), P. C.;
3. dokonała sfalszowania „kwestionariusza wywiadu kredytowego” na nazwiska: J. Ż., J. K. (2), P. C., J. W.;
4. dokonała sfalszowania „informacji o poręczycielu” na nazwiska: M. U., Z. K. (1), R. K., K. K. (1), G. K., J. S., Z. W., J. F. (1), M. M., Z. M., J. K. (3), A. J., M. S.;
5. dokonała sfalszowania „zaświadczenia o zatrudnieniu i zarobkach”, „pełnomocnictwa w sprawie obciążenia wynagrodzenia” - wystawca M. F. na nazwiska: M. M., Z. W., J. S. z dnia 18.07.2000r. J. K. (3), Z. M., J. Ż. z dnia 24.07.2000r. P. C., M. U., Z. K. (1) z dnia 17.07.2000r. G. K., K. K. (1) - 25.07.2000r.
6. dokonała sfalszowania „zaświadczenia o zatrudnieniu i zarobkach” „pełnomocnictwa w sprawie obciążenia wynagrodzenia” na nazwisko M. M. z 12.04.2000r.,
7. dokonała sfalszowania „zaświadczenia - wystawione przez kierownika zakładu pracy” na nazwisko: J. B., Z. K. (2), R. K. z 4.07.2000r., M. K., a także „pełnomocnictwo w sprawie wynagrodzenia” na nazwisko M. K. 9.07.2000r.,
8. dokonała sfalszowania „zaświadczenia o zatrudnieniu i zarobkach” J. F. (1) z 12.04.2000r., M. S. i „pełnomocnictwo w sprawie obciążenia wynagrodzenia” na nazwisko M. S. z 15.02.2000r.;
9. dokonała sfalszowania „zaświadczenia o zatrudnieniu i zarobkach” i „pełnomocnictwa w sprawie obciążenia wynagrodzenia” na nazwisko M. A. z dnia 12.04.2000r., R. J., K. W. z dnia 29.05.2000r.;
10. dokonała sfalszowania podpisu odbiorcy kwoty kredytu z 3.07.2000r. dla I. F.;
11. dokonała sfalszowania poręczenia spłaty pożyczki z 17.04.2000r. wpisując nazwisko i adres poręczyciela M. M.;
12. dokonała sfalszowania deklaracji wekslowej do umowy pożyczki nr 1 (...) z 24.07.2000r. na nazwisko M. M., J. S. oraz J. K. (2) do umowy o kredyt (...) z dnia 18.02.2000r., J. B. i R. K. do umowy z 14.07.2000r., A. W. (1), R. J., K. W. do umowy o kredytu(...);
13. dokonała sfalszowania weksła „in blanco” dotyczącego pożyczkobiorcy A. W. (1), poręczycieli K. W., R. J.;

przy czym zarzucanego jej czynu dopuściła się mając zdolność rozpoznawania znaczenia czynu w znacznym stopniu ograniczoną, tj. o przestępstwo z art.270 § 1 kk w zb. z art.286 § 1 kk w zw. z art.11 § 2 kk w zw. z art.12 kk w zw. z art.31 § 2 kk.

II. w dniu 20.03.1997r. w G., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem P. B. poprzez uzyskanie od niego pożyczki w kwocie 7.000,-zł. doprowadzając go jednocześnie w błąd co do spłaty tej pożyczki, z której się nie wywiązała, czym działała na szkodę w/w pokrzywdzonego, przy czym tego dopuściła się mając zdolność rozpoznawania znaczenia czynu i kierowania postępowaniem ograniczoną, tj. przestępstwo z art.286 § 1 kk w zw. z art.31 § 2 kk;

III. w dniu 27.03.2000r. w G., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem P. B., poprzez uzyskanie od niego pożyczki w kwocie 10.000,-zł. doprowadzając go jednocześnie w błąd co do spłaty tej pożyczki, z której się nie wywiązała, działając na jego szkodę, przy czym czynu tego dopuściła się mając zdolność rozpoznawania jego znaczenia w znacznym stopniu ograniczoną, tj. przestępstwo z art.286 § 1 kk w zw. z art.31 § 2 kk;

IV. w dniu 17.06.2000r. w G., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem P. B. poprzez uzyskanie od niego pożyczki w kwocie 20.000,-zł., której się nie miała zamiaru spłacić, przy czym czynu tego dopuściła się mając zdolność rozpoznawania jego znaczenia w znacznym stopniu ograniczoną, tj. przestępstwo z art.286 § 1 kk w zw. z art.31 § 2 kk;

V. w dniu 25.10.2000r. w B. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem P. B. poprzez uzyskanie od niego pożyczki w kwocie 20.000,-zł. wprowadzając go w błąd, co jej spłaty, gdy w rzeczywistości nie miała takich możliwości, czym działała na szkodę w/w pokrzywdzonego, przy czym czynu tego dopuściła się mając zdolność znaczenia i pokierowania swoim postępowaniem w znacznym stopniu ograniczoną, tj. przestępstwo z art.286 § 1 kk w zw. z art.31 § 2 kk;

VI. w dniach 14.10.2000r. i 16.10.2000r. w G., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem E. P. pożyczając od niej w dwóch ratach kwoty 30.000,-zł. i 25.000,-zł. wprowadzając pokrzywdzoną w błąd co do ich spłaty, w sytuacji gdy nie miała takich możliwości, przy czym czynu dopuściła się posiadając zdolność rozpoznawania znaczenia i pokierowania swoim postępowaniem w znacznym stopniu ograniczoną, tj. przestępstwo z art.286 § 1 kk w zw. z art.31 § 2 kk;

VII. w dniu 3.09.2001r. w G., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem W. W. pożyczając od niego kwotę 4.000,-zł. i wprowadzając go w błąd co do spłaty przedmiotowej pożyczki, czym działała na szkodę w/w pokrzywdzonego, przy czym czynu powyższego dokonała mając zdolność rozpoznawania znaczenia czynu i kierowania swoim postępowaniem w znacznym stopniu ograniczoną, tj. przestępstwo z art.286 § 1 kk w zw. z art.31 § 2 kk;

VIII. w okresie od 20.03.1997r. do 25.10.2000r. w G. będąc w stanie grożącej niewypłacalności udaremniała zaspokojenie swoich wierzycieli P. B. w kwocie 17.000,-zł. i E. P. w kwocie 55.000,-zł., w związku z zawartymi z nimi umowami, w ten sposób, że w dniu 24.11.2000r. w P. zawarła umowę o podział majątku wspólnego, przekazując jego większą część składników na rzecz swojego męża W. A., przy czym powyższego dopuściła się mając zdolność rozpoznawania znaczenia czynu i kierowania swoim postępowaniem w znacznym stopniu ograniczoną tj. przestępstwo z art.300 § 1 kk w zw. z art.31 § 2 kk.

2. M. J. oskarżonej o to, że w okresie od dnia 18.02.2000r. do 4.08.2000r. w G., działając wspólnie i w porozumieniu z M. A., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w siedzibie (...) im. (...) na ul (...), fałszując dokumentację dotyczącą pożyczek gotówkowych tj. m.in. deklaracji członkowskich, wniosków o przyznanie kredytu itp. poprzez wpisywanie do nich między innymi danych osób będących zarazem kredytobiorcami, które jak później okazało się nie figurują w spisie ludności Miasta G., lub biorących w okresie j/w kredyty, podrabiając ich podpisy, wykorzystując ich dane osobowe, wyłudziła kredyty o łącznej wysokości 243.800,-zł., tak w kolejności:

1. dokonała sfalszowania „wniosków o przyznanie kredytu zabezpieczonego” nr 4619 dnia 14.07.2000r. na nazwisko M. M. złożyła podpis i pieczęć, działając jako pracownik (...);
2. złożyła podpis w rubryce „Prezes Zarządu” na „Deklaracjach członkowskich” na nazwiska: I. F., J. B., M. M., H. H., A. W. (1), P. C.,
3. złożyła podpis pracownika (...) odbierającego „Oświadczenie” na „Kwestionariuszach wywiadu kredytowego” na nazwiska J. B., P. C., J. Ż., M. A., M. M., I. F.;
4. złożyła „podpis pracownika (...) przyjmującego oświadczenie” na „informacjach o poręczycielu” na nazwiska R. J., K. W., S. P., S. G., R. K., Z. K. (2), M. U., Z. K. (1), Z. M., J. K. (3), J. F. (1), M. M., J. S., Z. W., K. K. (1), G. K.;
5. na odwrocie „Pełnomocnictwa w sprawie obciążenia wynagrodzenia” na nazwiska: J. F. (1) - tuż za podpisem, M. M., M. A. z 12.04.2000r. napisała adnotację o potwierdzeniu danych;
6. złożyła podpisy Wiceprezesa Zarządu na dokumentach „Poręczenie spłaty pożyczki” na nazwiska poręczycieli: J. F. (1), M. S., A. J., M. M.;
7. złożyła podpis Wiceprezesa Zarządu na deklaracjach wekslowych odnośnie kredytów dla pożyczkobiorców: S. B., M. M., J. Ż., H. H., J. K. (4), P. C., J. B., I. F., A. W. (1);

8. złożyła podpisy Wiceprezesa Zarządu na umowach pożyczki numer: (...) dwa podpisy, (...) dwa podpisy, (...) jeden podpis, (...) jeden podpis, (...) dwa podpisy, (...) dwa podpisy, (...) dwa podpisy, (...) dwa podpisy, (...) dwa podpisy, (...) dwa podpisy, (...) wpisała do rubryki (...) umowę nr (...)

tj. o przestępstwo z art.270 § 1 kk w zb. z art.286 § 1 kk w zw. z art.11 § 2 kk w zw. z art.12 kk.

Wyrokiem z dnia 27 lutego 2013 r w sprawie sygn. IV K 250/09:

oskarżone M. A. i M. J. uznał za winne popełnienia tego, że w okresie od 12.04.2000r. do 4.08.2000r. w G., działając wspólnie i w porozumieniu, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadziły (...) im. (...) z siedzibą w G. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie 227.800,-zł. na podstawie umów pożyczek, przy czym oskarżona M. A. miała w znacznym stopniu ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia czynu i kierowania swoim postępowaniem, i tak:

- posłużyły się podrobionymi przez M. A. dokumentami w postaci: zaświadczenia o wysokości wynagrodzenia poręczającego M. M. wraz z adnotacją o potwierdzeniu danych, informacji o poręczycielu, do umowy (...) z dnia 17.04.2000r. na kwotę 23.000,-zł., wprowadzając w błąd co do wysokości osiąganego wynagrodzenia;
- posłużyły się podrobionym podpisem pożyczkobiorcy M. M. na umowie pożyczki (...) z dnia 24.07.2000r. na kwotę 19.800,-zł., podrobionymi przez M. A. dokumentami w postaci: deklaracji członkowskiej, zaświadczeń o wynagrodzeniu i pełnomocnictwie w sprawie obciążenia wynagrodzenia pożyczkobiorcy i fikcyjnych poręczycieli Z. W. i J. S., informacji o poręczycielach oraz deklaracji wekslowej, wprowadzając w błąd co do osoby pożyczkobiorcy, osób poręczających pożyczkę i co do wysokości osiągniętych wynagrodzeń;
- posłużyły się fikcyjnymi danymi pożyczkobiorcy A. W. (1) do umowy (...) z dnia 2.06.2000r. na kwotę 23.000,-zł. oraz podrobionym zaświadczeniem o zatrudnieniu A. W. (1), podrobionymi przez M. A. dokumentami w postaci: deklaracji członkowskiej, zaświadczeń o wynagrodzeniu i pełnomocnictwie w sprawie obciążenia wynagrodzenia fikcyjnych poręczycieli R. J. i K. W., deklaracji wekslowej, wprowadzając w błąd co do osoby pożyczkobiorcy, osób poręczających pożyczkę i co do wysokości osiągniętych wynagrodzeń;
- posłużyły się fikcyjnymi danymi pożyczkobiorcy J. Ż. do umowy (...) z dnia 4.08.2000r. na kwotę 38.000,-zł. oraz podrobionymi przez M. A. dokumentami w postaci: deklaracji członkowskiej, kwestionariusza wywiadu środowiskowego, zaświadczeń o wynagrodzeniu i pełnomocnictwa w sprawie obciążenia wynagrodzenia pożyczkobiorcy oraz fikcyjnych poręczycieli Z. M. i J. K. (3), informacji o poręczycielach, wprowadzając w błąd co do osoby pożyczkobiorcy, osób poręczających pożyczkę i co do wysokości osiągniętych wynagrodzeń;
- posłużyły się fikcyjnymi danymi pożyczkobiorcy P. C. do umowy (...) z dnia 24.07.2000r. na kwotę 19.000,-zł. oraz podrobionymi przez M. A. dokumentami w postaci: deklaracji członkowskiej, kwestionariusza wywiadu środowiskowego, zaświadczeń o wynagrodzeniu i pełnomocnictwa w sprawie obciążenia wynagrodzenia pożyczkobiorcy oraz fikcyjnych poręczycieli M. U. i Z. K. (1), informacji o poręczycielach, wprowadzając w błąd co do osoby pożyczkobiorcy, osób poręczających pożyczkę i co do wysokości osiągniętych wynagrodzeń;
- posłużyły się fikcyjnymi danymi pożyczkobiorcy H. H. do umowy (...) z dnia 3.08.2000r. na kwotę 15.000,-zł., oraz podrobionymi przez M. A. dokumentami w postaci: deklaracji członkowskiej, zaświadczeń o wynagrodzeniu i pełnomocnictwa w sprawie obciążenia wynagrodzenia pożyczkobiorcy oraz fikcyjnych poręczycieli K. K. (1) i G. K., informacji o poręczycielach, wprowadzając w błąd co do osoby pożyczkobiorcy, osób poręczających pożyczkę i co do wysokości osiągniętych wynagrodzeń;
- posłużyły się fikcyjnymi danymi pożyczkobiorcy M. K. do umowy (...) z dnia 12.06.2000r. na kwotę 38.000,-zł. oraz podrobionym przez M. A. zaświadczeniem o wynagrodzeniu i pełnomocnictwem w sprawie obciążenia wynagrodzenia pożyczkobiorcy, wprowadzając w błąd co do osoby pożyczkobiorcy i co do wysokości osiąganego przez pożyczkobiorcę wynagrodzenia;

- posłużyły się fikcyjnymi danymi pożyczkobiorcy J. B. do umowy (...) z dnia 14.07.2000r. na kwotę 35.000,-zł. oraz podrobionymi przez M. A. dokumentami w postaci: kwestionariusza wywiadu środowiskowego, zaświadczeń o wynagrodzeniu pożyczkobiorcy oraz fikcyjnych poręczycieli R. K. i Z. K. (2), informacji o poręczycielu, wprowadzając w błąd co do osoby pożyczkobiorcy, osób poręczających pożyczkę i co do wysokości osiągniętych wynagrodzeń;
- wprowadziły w błąd co do osoby pożyczkobiorcy I. F. do umowy (...) z dnia 27.07.2000r. na kwotę 17.000,-zł., posługując się podrobionym przez M. A. podpisem I. F. na dowodzie odbioru kwoty kredytu z 3.08.2000r.;

a nadto oskarżona M. A. podrobiła weksel in blanco wpisując dane i podrabiając podpis pożyczkobiorcy A. W. (1) oraz adnotację o poręczeniu przez poręczycieli K. W. i R. J. podrabiając ich podpisy, przy czym potraktował to zachowanie jako wypadek mniejszej wagi;

czyn ten zakwalifikował wobec oskarżonej M. A. z art.297 § 1 kk w zb. z art.286 § 1 kk w zw. z art.294 § 1 kk w zb. z art.310 § 1 i 3 kk w zw. z art.11 § 2 kk w zw. z art.12 kk w zw. z art.31 § 2 kk, a wobec oskarżonej M. J. z art.297 § 1 kk w zb. z art.286 § 1 kk w zw. z art.294 § 1 kk w zw. z art.11 § 2 kk i w zw. z art.12 kk i za to przy zastosowaniu art.11 § 3 kk na podstawie art.310 § 1 kk w zw. z art.310 § 3 kk art.60 § 6 pkt 2 kk skazał oskarżoną M. A. na karę 2 lat pozbawienia wolności, a oskarżoną M. J. przy zastosowaniu art.11 § 3 kk na podstawie art.294 § 1 kk skazał na karę roku pozbawienia wolności;

na podstawie art.69 § 1 i 2 kk, art.70 § 1 pkt 1 kk wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo oskarżonej M. J. zawiesił tytułem próby na 2 lata;

oskarżoną M. A. uznał za winną popełnienia czynu zarzucanego jej w pkt. II aktu oskarżenia, którego dopuściła się mając w znacznym stopniu ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia czynu i kierowania swoim postępowaniem, czyn ten przy zastosowaniu art.4 § 1 kk zakwalifikował z art.205 § 1 dkk w zw. z art.25 § 2 dkk i za to na podstawie art.205 dkk skazał ją na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

oskarżoną M. A. uznał za winną popełnienia czynów zarzucanych w pkt. III, IV, V, VI, których dopuściła się mając w znacznym stopniu ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia czynu i kierowania swoim postępowaniem, czyny te uznał za ciąg przestępstw w rozumieniu art.91 § 1 kk i zakwalifikował z art.286 § 1 kk w zw. z art.31 § 2 kk i za to na podstawie art.286 § 1 kk w zw. z art.91 § 1 kk skazał ją na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;

oskarżoną M. A. uznał za winną popełnienia czynu zarzucanego w pkt. VII, którego dopuściła się mając w znacznym stopniu ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia czynu i kierowania swoim postępowaniem, z tym że ustalił kwotę niekorzystnego rozporządzenia mieniem na 4.200,-zł, czyn ten zakwalifikował z art.286 § 1 kk w zw. z art.31 § 2 kk i za to na podstawie art.286 § 1 kk skazał ją na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

na podstawie art.85 kk, art.86 § 1 kk, art.91 § 2 kk połączył orzeczone w pkt I, III, IV, V jednostkowe kary pozbawienia wolności i wymierzył oskarżonej M. A. łączną karę 2 lat pozbawienia wolności;

na podstawie art.63 § 1 kk na poczet orzeczonej łącznej kary pozbawienia wolności zaliczył oskarżonej M. A. okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od 17.03.2004r. do 13.03.2006r.,

na podstawie art.46 § 1 kk orzekł solidarnie od oskarżonych M. A. i M. J. na rzecz (...) im (...) z siedzibą w G. ul. (...) obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę kwoty 206.127,94 zł.;

na podstawie art.17 § 1 pkt 6 i 7 kpk umorzył postępowanie w zakresie czynu zarzucanego oskarżonej M. A. w pkt VIII aktu oskarżenia;

na podstawie art.29 ustawy z dnia 26 maja 1982r. - Prawo o adwokaturze oraz § 14 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 3 i 5, i § 16 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb

Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu z dnia 28.09.2002r. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz:

- adw. B. Z. kwotę 7.350,48 zł brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonej M. A. z urzędu,
- adw. J. O. kwotę 1.918,80 zł brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonej M. J. z urzędu;

na podstawie art.17 ustawy o opłatach w sprawach karnych w zw. z art.624 § 1 kpk zwolnił oskarżone od opłat i kosztów procesu.

Apelację od wyroku wywiódł obrońca oskarżonej M. J. zaskarżając go w całości w odniesieniu do tej oskarżonej i zarzucając mu:

1. obrazę przepisów postępowania: art.5 § 2 kpk i art.7 kpk, co miało wpływ na treść orzeczenia, polegającą na wybiórczej analizie materiału dowodowego, w efekcie której wszelkie możliwe dowody i okoliczności świadczące na korzyść oskarżonej - brak Komisji Kredytowej w (...), brak zakresu obowiązków oskarżonej, brak dowodów kasowych wypłat kredytów, trudne warunki pracy, niewątpliwie wysokie wymagania (...) co do poziomu udzielania - sprzedaży pożyczek zostały pominięte, a rozstrzygnięcie wszelkich nieusuwalnych wątpliwości nastąpiło w oparciu o relacje mogące obciążać oskarżoną tj. zmieniane kilkakrotnie wyjaśnienia współoskarżonej;
2. obrazę przepisów postępowania: art.4 kpk i art.7 kpk, co miało wpływ na treść orzeczenia, polegającą na bezpodstawnym przyjęciu przez Sąd orzekający za niewiarygodne wyjaśnień oskarżonej, które w połączeniu ze zgromadzonym materiałem dowodowym - m.in. z zeznaniami świadka K. K. (2), A. W. (2), nie dawały podstaw do przyjęcia, że oskarżona działała wspólnie z M. A. z zamiarem pokrzywdzenia(...) im. (...),
3. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na treść wyroku tj. art.410 kpk, poprzez nie rozważenie wszelkich okoliczności sprawy i pominięcie niezbędnych kwestii dotyczących ustalenia procesu udzielania kwestionowanych pożyczek, czy był on taki sam we wszystkich udzielonych przez oskarżoną pożyczkach w ogóle, czy może był odmienny przy pożyczkach zakwestionowanych - objętych zarzutami,
4. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na przyjęciu, iż oskarżona M. J. działając wspólnie i w porozumieniu z oskarżoną M. A. dopuściła się przestępstw na szkodę (...), podczas gdy jedynym dowodem wyizolowanym w toku postępowania, mogącym świadczyć na niekorzyść oskarżonej były wyjaśnienia współoskarżonej, która je parokrotnie zmieniała, zaś Sąd przyjął - bezzasadnie - za wiarygodne te, które obciążały M. J..

Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonej M. J. od wszystkich zarzucanych jej aktem oskarżenia czynów; ewentualnie o uchylenie przedmiotowego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I Instancji.

Nadto wniósł o zasądzenie kosztów obrony z urzędu wraz z podatkiem VAT, udzielonej oskarżonej w postępowaniu odwoławczym. Jednocześnie oświadczył, iż koszty te nie zostały uiszczone ani w całości ani w części oraz, że jest płatnikiem podatku VAT.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że przyjęcie sprzecznych ustaleń w orzeczeniu i jego uzasadnieniu narusza zasadę sprzeczności i jest niezgodne z dyspozycją art.7 kpk. W powyższej sprawie – w ocenie apelującego – nie ustalono w ogóle stanu faktycznego odnośnie sprawstwa oskarżonej M. J.. Przekonanie o winie oskarżonej M. J. Sąd oparł tylko i wyłącznie na swoim wewnętrznym przekonaniu, iż wyjaśnienia oskarżonej M. A. w zakresie w jakim pomawia M. J. zasługują na danie im wiary. Sąd z góry przyjął, że działanie M. J. nosi znamiona przestępstwa z art.286 § 1 kk i innych. Sąd całkowicie pominał niezwykle istotne dla niniejszej sprawy fakty, takie jak: brak Komisji Kredytowej, bardzo złe warunki pracy oskarżonej, ciągłe naciski ze strony przełożonych na sprzedaż. Tym samym (...) im. (...)

zmuszał swoich pracowników, w tym M. J. do udzielania pożyczek, pomimo niespełniania przez (...) podstawowego warunku ustawowego. Praktyka udzielania pożyczek przez (...) w sposób „ryzykowny” była powszechna i akceptowana przez przełożonych oskarżonej a wynikało to z woli jak największego zysku (...). Nie było żadnego ustalonego sposobu potwierdzania przedkładanych przez kredytobiorców dokumentów, zaś procedura potwierdzania informacji telefonicznie była już wówczas sprzeczna z obowiązującą ustawą o ochronie danych osobowych. Sama oskarżona nie miała wykształcenia ekonomicznego ani praktyki pracy w instytucjach bankowych i stąd jej działanie polegało na respektowaniu poleceń przełożonych i udzielaniu pożyczek w sposób w jaki w oddziale był akceptowany. Pomiedzy (...) a M. J. toczyło się wiele postępowań, zaś samo zawiadomienie miało niewątpliwie związek z ujawnieniem na forum ogólnopolskim przez oskarżoną wielu faktów dotyczących pracy oskarżonej w (...). Wobec tego – w ocenie skarżącego – nie jest trafna krytyczna ocena zeznań świadków: K. K. (2), A. W. (2), które należało skonfrontować z wyjaśnieniami oskarżonej M. A. oraz ustalić czy działanie oskarżonej M. J. w zakresie udzielania pożyczek objętych aktem oskarżenia różniło się od innych umów. Sąd nie ustalił również, czy M. J. uzyskiwała faktycznie jakąkolwiek korzyść, czy miała zatem motyw działania.

W ocenie skarżącego oceniając wyjaśnienia oskarżonych i zeznania świadków Sąd winien wziąć pod uwagę czy oświadczenia te były spójne, czy zostały zaprzeczone innymi dowodami, czy oskarżone to osoby o nieposzlakowanej opinii, czy były wcześniej karane. Stanowisko M. J. jest – w ocenie apelującego – poparte zeznaniami świadków i innymi dowodami – dokumentami, zaś pomówienie M. A. nie jest poparte w żaden sposób. Zdaniem skarżącego należy wziąć również pod uwagę bardzo szczególne podejście M. J. do ludzi, jej działanie przez pryzmat swego rodzaju misji – niesienia pomocy ludziom i często ryzykując starała się im pomagać, czemu dała wyraz wieloma działaniami społecznymi.

Skarżący wskazał, że Sąd zaniechał ustalenia przebiegu transakcji – zapłaty ceny przez oskarżonych. Nie ustalono nadto przebiegu najważniejszego zdarzenia tj. tego, czy wielokrotne decyzje o udzieleniu pożyczek przez M. J. czymkolwiek różniły się od tych objętych zarzutami. Ma to – w ocenie apelującego – kluczowe znaczenie dla oceny, czy nieregulaminowe postępowanie oskarżonej miało charakter przestępny, czy też nie. Brak przesłuchania przez Sąd świadka I. F. ma – zdaniem skarżącego – istotny wpływ na dokonanie przez Sąd błędnych ustaleń faktycznych. Osoba ta, mimo nie podpisania umowy kredytowej przez pierwsze sześć miesięcy od udzielenia kredytu spłacała regularnie swoje zobowiązania. Ponadto Sąd całkowicie pominął wnioski płynące z opinii biegłego grafologa, który stwierdził, że na większości wniosków kredytowych brak jest podpisów M. A.. Pozwala to na poddanie w wątpliwość trafności zarzutów stawianych oskarżonej M. J. a w szczególności potwierdzania prawidłowości dokumentów przygotowanych przez oskarżoną M. A..

Zdaniem skarżącego błędy proceduralne doprowadziły Sąd do ustalenia błędnego i niczym nie popartego stanu faktycznego sprawy wg. którego oskarżona M. J. jest winna zarzucanych jej czynów. Całokształt okoliczności wskazuje na to, że oskarżona istotnie dokonywała wielu transakcji, które mogą budzić zastrzeżenia regulaminowe lecz działanie to nie było motywowane chęcią osobistego zysku – dla siebie lecz było determinowane naciskami przełożonych na jak największą sprzedaż – udzielanie pożyczek. Patrząc na kwestionowane pożyczki przez pryzmat pozostałych czynności podjętych przez oskarżoną M. J. skarżący stwierdził, że jej działanie niczym nie różniło się od innych transakcji, z tym tylko wyjątkiem, że M. A. cynicznie wykorzystwała ufność M. J. i chęć niesienia pomocy. Późniejsze obciążenie współoskarżonej miało na celu rozłożenie winy i było obliczone na zmniejszenie dolegliwości kary. Sąd nie podjął się wyjaśnienia okoliczności zmiany wersji wydarzeń przedstawianych przez oskarżoną M. A., a w szczególności udziału w nakłanianiu do obciążenia oskarżonej M. J. przez świadka L. S., co – w ocenie apelującego – znalazło potwierdzenie w zeznaniach świadka A. W. (2), wyjaśnieniach M. J. i M. A..

Oskarżona M. J. złożyła pisma, które zostały ujawnione w toku postępowania przed Sądem II instancji w trybie art.453 § 2 kpk.

W piśmie z dnia 16 lipca 2013r. oskarżona wskazała, że w jej ocenie doszło do:

- naruszenia prawa materialnego poprzez uznanie, że działała z góry powziętym zamiarem i w porozumieniu,

- obraży art.5 § 2 kpk poprzez naruszenie zakazu czynienia niekorzystnych domniemań w sytuacji gdy stan dowodów nie pozwala na ustalenie faktów,
- naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów poprzez niewłaściwe ustalenie stanu faktycznego, podczas gdy prawidłowa ocena zeznań świadków przy uwzględnieniu zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy prowadzi do odmiennych wniosków,
- pominięcia dowodów z zeznań I. F. mających istotny wpływ na rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie,
- pominięcie dowodu z zaświadczenia o zarobkach M. M. z dnia 12 kwietnia 2000r. poprzez brak okazania zaświadczenia o zarobkach E. B. jako osobie wystawiającej,
- brak sprawdzenia kto wystawił zaświadczenie o zarobkach M. M. oraz opinii grafologicznej,
- brak opinii grafologicznej w związku z dokumentami podpisanymi przez S. P.,
- brak w dokumentach potwierdzonych kwot spłaty zobowiązań,
- brak powołania biegłego do oszacowania strat w związku z udzielonymi kredytami,
- pominięcia dowodów księgowych w postaci dowodów wypłaty pożyczek,
- pominięcie dowodu, że na umowie pożyczki na nazwisko M. K. figurują dwa podpisy pracownika(...) A. W. (2),
- pominięcia dowodu, że na wszystkich umowach pożyczkowych (poza umową pożyczki I. F.) istnieją podpisy dwóch pracowników M. J., A. W. (2) a na umowie pożyczki G. H. podpisy M. J. i K. K. (2),
- brak dowodów z protokołów posiedzeń zarządu (...) w sprawie podejmowania decyzji w formie uchwał o udzieleniu przedmiotowych pożyczek,
- brak wydruków z systemu księgowego (...), a co za tym idzie wiarygodnych dokumentów z ksiąg rachunkowych,
- brak dowodu z procedur gromadzenia dokumentacji kredytowej jak i sposobu jej sprawdzania,
- brak dowodu z nagrań monitoringu umieszczonego w oddziale (...),
- brak przeprowadzenia dowodu na okoliczność kto wprowadził formę w (...) -u wypłat na podstawie pełnomocnictwa,
- brak dokumentów księgowych w oryginale,
- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że oskarżona współdziałała i dopuszczała się poświadczania nieprawdy na dokumentach, natomiast prawidłowo ustalony stan faktyczny przeczy temu wnioskowi.

Wniosła o uniewinnienie bądź uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W piśmie z dnia 3 grudnia 2013r. oskarżona M. J. zarzuciła wyrokowi:

- naruszenie art.7 kpk poprzez przyjęcie, że oskarżona M. J. wprowadziła w błąd co do osoby,
- naruszenie art.4 kpk i art.413 § 2 pkt 1 kpk,
- naruszenie prawa materialnego – art.286 § 1 kk poprzez brak wskazania w opisie czynu wszystkich znamion określonych w tym przepisie, co miało wpływ na treść orzeczenia.

W uzasadnieniu oskarżona wskazała, że przypisane jej działania nie tylko nie odpowiadają stanowi faktycznemu, ale w stanie prawnym obowiązującym do dnia 1 maja 2004r. nie wypełniają znamion określonych w przepisie art.297 § 1 kk z uwagi na zmianę treści tego przepisu. Nadto przyjęty w pkt.I wyroku Sądu Okręgowego opis czynu przypisany oskarżonej M. J. nie odpowiada – w jej ocenie – zastosowanej kwalifikacji prawnej zawartej w art.286 § 1 kk oraz art.294 § 1 kk. Wskazała, że nigdy nie powzięła z góry powziętego zamiaru popełnienia przestępstwa oszustwa, wspólnie i w porozumieniu z oskarżoną M. A. i nigdy nie osiągnęła z przestępstwa żadnej korzyści majątkowej. Osobą, która taki zamiar powzięła i realizowała była oskarżona M. A.. Poprzez brak procedur sprawdzania dokumentacji oraz unormowań prawnych w (...) -u w tym zakresie uzasadnia przyjęcie, że (...) sam przyczynił się sukcesywnie do generowania szkody.

Wyrok w odniesieniu do oskarżonej M. A. uprawomocnił się.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja okazała się o tyle zasadna, że skutkowałą uchyleciem zaskarżonego orzeczenia i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Nie wszystkie jednak podniesione w niej argumenty okazały się trafne; podobnie jak argumentacja wskazana w pismach oskarżonej.

I.

Na wstępie poczynić należy uwagi natury ogólnej dotyczące zarzutów podniesionych w apelacji.

Chybionym jest podnoszenie zarzutu jednoczesnego naruszenia art.7 kpk i art.5 § 2 kpk. Jeżeli bowiem skarżący kwestionuje dokonaną przez sąd ocenę dowodów, to takiej sytuacji nie dotyczy art.5 § 2 kpk lecz art.7 kpk. Natomiast gdy skarżący podważa prawidłowość ustaleń faktycznych – w sytuacji gdy sąd powziął wątpliwości ale rozstrzygnął je na niekorzyść oskarżonej albo gdy takich wątpliwości nie miał, choć powinien je mieć, skoro po dokonaniu oceny dowodów nie miał podstaw do odrzucenia korzystnej dla oskarżonej wersji zdarzeń – to wówczas należy postawić zarzut naruszenia art.5 § 2 kpk. Jeżeli natomiast pewne ustalenia faktyczne zależne są np. od dania wiary lub odmówienia jej określonym dowodom to nie można mówić o naruszeniu art.5 § 2 kpk a ewentualne zastrzeżenia co do oceny wiarygodności konkretnego dowodu rozstrzygane mogą być jedynie na płaszczyźnie utrzymania przez sąd w granicach sędziowskiej swobodnej oceny dowodów (patrz: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11.10.2002r. w sprawie V KKN 251/01).

Zbędnym nadto jest powołanie przepisu art.4 kpk obok art.7 kpk w pkt. 2 zarzutów apelacji, skoro z treści zarzutu wynika jednoznacznie, że dotyczy on naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów określonej w art.7 kpk.

Jak już wyżej wskazano, część zarzutów podniesionych zarówno w apelacji jak i pismach oskarżonej jest chybiona. Podkreślenia bowiem wymaga, że sprawa ta nie dotyczyła całokształtu działalności (...) im. (...) w G., w szczególności zaś konfliktu pomiędzy oskarżoną a prezesem (...) im.(...) w G. a określonych zachowań oskarżonej M. J. w odniesieniu do konkretnych umów wskazanych w akcie oskarżenia.

Z tego względu okoliczności podniesione w pkt.1 zarzutów apelacji (kwestia Komisji Kredytowej, zakresu obowiązków oskarżonej, dowody kasowe wypłat kredytów, warunki pracy, wymagania (...) co do poziomu udzielania pożyczek) nie mają zasadniczego znaczenia dla kwestii odpowiedzialności karnej oskarżonej – na co słusznie wskazał Sąd I instancji (str.43-44 uzasadnienia wyroku). Bezspornym wydaje się, że oskarżona M. J. w ramach swoich obowiązków służbowych przyjmowała dokumentację dotyczącą przystąpienia do (...) oraz udzielania pożyczek. W świetle zgromadzonego materiału dowodowego w postaci zeznań świadków, dokumentów oraz opinii biegłego z zakresu pisma ręcznego wynika jednoznacznie, że oskarżona niezgodnie z prawdą potwierdzała własnoręczność podpisów osób wskazanych w dokumentach opisanych w zaskarżonym orzeczeniu lub też potwierdzała czynności, których w rzeczywistości nie wykonała (weryfikacja zaświadczenia o zatrudnieniu i zarobkach J. F. (2)). Kwestią zasadniczą jednak dla jej odpowiedzialności karnej jest ustalenie zamiaru z jakim działała, bowiem przypisane jej przestępstwa

można dopełnić jedynie z zamiarem bezpośrednim, o czym świadczy określenie „w celu” zawarte zarówno w przepisie art.286 § 1 kk jak i art.297 § 1 kk.

W przeważającej części skarżący nie ma racji twierdząc, że istnieją sprzeczności między ustaleniami wyroku i jego uzasadnienia. Wbrew twierdzeniom apelującego bowiem Sąd Okręgowy dokonał ustaleń faktycznych dotyczących zachowania oskarżonej M. J. w ramach zarzutów przypisanych w ppkt. 1-6, 8 i 9 pkt.I wyroku. Dokonał również w tym zakresie oceny materiału dowodowego. Zarzut ten jest trafny jedynie w odniesieniu do zdarzenia opisanego w ppkt 7 pkt.I zaskarżonego orzeczenia. W istocie bowiem co do tego zachowania Sąd Okręgowy nie odniósł się ani w opisie stanu faktycznego ani w tej części uzasadnienia wyroku, w której dokonuje oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Jak wyżej wskazano, żadne „naciski” ze strony kierownictwa (...) nie mogą stanowić usprawiedliwienia dla fałszowania dokumentów i udzielania pożyczek osobom – kolokwialnie mówiąc - podstawionym lub wręcz fikcyjnym. Nie jest to również przejaw ryzykownego udzielania pożyczek. Konieczność weryfikowania przedłożonych dokumentów celem ustalenia zdolności kredytowej potencjalnego pożyczkobiorcy można traktować w charakterze wiedzy powszechnie znanej, nie wymagającej wykształcenia ekonomicznego ani praktyki pracy w instytucjach bankowych. Z doświadczenia życiowego bowiem wiadomo, że udzielenie jakiegokolwiek pożyczki lub kredytu związane jest z weryfikacją zdolności kredytowej potencjalnego kredytobiorcy. Skoro świadkowie: A. W. (2) (k.255 akt sprawy), K. K. (2) (k.1002 akt sprawy), Ł. J. (k.2649 akt sprawy) nie mieli problemu z telefoniczną weryfikacją danych zawartych w zaświadczeniach to uprawnionym jest stwierdzenie, że nie miałyby również ich oskarżona M. J., gdyby podjęła taką próbę. Powoływanie się zatem w tym zakresie na ustawę o ochronie danych osobowych jest chybione. Rację ma Sąd Okręgowy twierdząc, że brak możliwości zweryfikowania danych zawartych w przedkładanych dokumentach w krańcowych wypadkach winien prowadzić do odmowy udzielenia pożyczki. Żadne bowiem oczekiwania pracodawcy lub – w tym przypadku – władz spółki (do których również nota bene należała oskarżona M. J.) nie usprawiedliwiają działania sprzecznego z prawem. Skarżący nie może skutecznie powoływać się na podobne zachowania oskarżonej lub innych pracowników (...) w odniesieniu do umów nie objętych aktem oskarżenia gdyż w zakresie zdarzeń historycznych sąd orzekający związany jest granicami wskazanymi przez oskarżyciela w akcie oskarżenia. Co do zasady zatem nieprawidłowe, sprzeczne z regulaminem działania podejmowane w innych sprawach nie mogą „sanować” zachowań oskarżonej. Niemniej jednak mogą mieć wpływ na ocenę jej zamiaru, o czym będzie mowa w dalszej części niniejszego uzasadnienia. Kwestia zamiaru oskarżonej przy udzielaniu pożyczek zaciągniętych w istocie przez M. A. ma bowiem kluczowe znaczenie dla odpowiedzialności karnej oskarżonej M. J. w przedmiotowej sprawie. W tym miejscu jedynie należy – odnosząc się do zarzutu apelującego, że Sąd I instancji nie ustalił czy M. J. uzyskała faktycznie jakąś korzyść – wskazać, że zgodnie z treścią art.115 § 4 kk korzyścią jest korzyść majątkowa lub osobista zarówno dla siebie jak i dla kogo innego. Okoliczność zatem, czy oskarżona osiągnęła korzyść dla siebie, przy ustaleniu, że swoim zachowaniem wypełniła znamiona przepisu art.286 § 1 kk nie miałyby znaczenia dla jej odpowiedzialności karnej. Zdziwienie budzi zarzut braku w aktach sprawy dowodów wypłat przyznanych kredytów, skoro zarówno skarżący jak i oskarżona M. J. mocno akcentują treść oświadczenia, w którym M. A. wskazuje na kredyty jakie pobrała faktycznie dla siebie. Wówczas oskarżona nie kwestionowała, że kredyty te zostały faktycznie udzielone i wypłacone.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów na wstępie wskazać należy, że o ile przy ocenie dowodów o charakterze osobowym koniecznym jest zweryfikowanie ich spójności oraz porównanie z pozostałym materiałem dowodowym, to kwestia czy osoby te mają nieposzlakowaną opinię lub czy są niekarane nie ma znaczenia dla oceny ich wiarygodności w konkretnej sprawie. Wskazać nadto należy, że ustalając winę oskarżonej M. J. Sąd I instancji nie oparł się jedynie za wyjaśnieniami współoskarżonej M. A., choć istotnie stanowiły one dla Sądu Okręgowego kluczowy dowód. Jak już wyżej wskazano, przedmiotowa sprawa nie dotyczyła całokształtu działalności (...) i procedury udzielania wszystkich pożyczek, stąd powoływanie się przez skarżącego na jednolity proces decyzyjny stosowany wobec klientów (...) przez oskarżoną M. J. nie może skutkować sam w sobie jej ekskulpowaniem. Rację ma jednak apelujący, że Sąd Okręgowy nie dokonał wnikliwej analizy wyjaśnień oskarżonej M. A., które sam określił jako dowód z pomówienia (str.36 uzasadnienia wyroku). Analiza ta jest powierzchowna i nie zawiera odniesienia zarówno do wyjaśnień składanych przez współoskarżoną M. A. w toku całego postępowania (wyjaśnienia te są zmienne), jak

i odniesienia do innych dowodów zgromadzonych w sprawie (w szczególności oświadczenia dotyczącego faktycznej osoby pożyczkobiorcy w zakresie umów objętych przypisanym oskarżonej M. J. czynem). Wprawdzie nawet szlachetne pobudki, takie jak wskazywane przez skarżącego poczucie misji oskarżonej M. J. i chęć niesienia pomocy ludziom nie uzasadnia działania sprzecznego z prawem to – w ocenie Sądu Apelacyjnego – może mieć znaczenie w przedmiotowej sprawie, w szczególności w sferze oceny zamiaru działania oskarżonej. Wskazać w tym miejscu należy również na widoczną w działaniu oskarżonej M. J. naiwność i praktycznie bezgraniczne zaufanie jakim darzyła oskarżoną M. A., o czym świadczą choćby jej wyjaśnienia.

Odnosząc się do zarzutów zawartych w pkt.2 apelacji na wstępie wskazać należy, że zarzut zaniechania ustalenia przez Sąd ustalenia przebiegu transakcji – zapłaty ceny przez oskarżonych (str.6 apelacji) znalazł się tam zapewne przypadkowo i najprawdopodobniej dotyczy innej sprawy, gdyż żadną miarą nie sposób uznać, iż odnosi się do realiów niniejszej sprawy. Sąd Apelacyjny nie podziela również poglądu skarżącego, że Sąd orzekający rozważyć musi wszystkie okoliczności ujawnione w toku postępowania. Rozważeniu takiemu bowiem podlegać muszą jedynie okoliczności istotne dla rozpoznania sprawy. Prawidłowe ustalenie stanu faktycznego nie polega na zawieraniu w nim informacji ubocznych, nieistotnych, nie mających związku ze sprawą. Obowiązek dokładnego ustalenia podstaw faktycznych nie oznacza bowiem drobiazgowości i rozwlekłości. Wbrew twierdzeniom skarżącego brak przesłuchania przez Sąd świadka I. F. nie miało istotnego wpływu na dokonanie ustaleń faktycznych. Na wstępie wskazać należy, że w toku postępowania jurysdykcyjnego przesłuchana została żona świadka – świadek M. F., która zaprzeczyła po zapoznaniu się z dokumentem w postaci upoważnienia do odbioru pożyczki aby jej mąż złożył na nim podpis. Z opinii biegłego z zakresu pisma ręcznego wynika natomiast, że świadek I. F. nie złożył swojego podpisu na wniosku o przyznanie kredytu. Żaden z tych dowodów nie jest kwestionowany przez apelującego. Odnosząc się do zarzutu, że mimo niepodpisania umowy udzielona pożyczka w początkowym okresie była spłacana na wstępie wskazać należy, że istotą sprawy i podstawy postawienia oskarżonej M. J. w stan oskarżenia nie jest problem częściowej spłaty tej pożyczki a to, że została ona udzielona, mimo wielu formalnych braków, m.in. takich jak podpis kredytobiorcy na umowie jej udzielenia. Kwestia częściowej spłaty pożyczki zaciągniętej na nazwisko I. F. została oceniona przez Sąd Okręgowy, który ustalił, że I. F. dokonał tych spłat, gdyż oskarżona M. A., która faktycznie była beneficjentką tej pożyczki zobowiązała się zwrócić mu wpłaconą kwotę i spłacić pożyczkę w całości. Znając modus operandi oskarżonej M. A. uznanie tej relacji za wiarygodną uznać należy za słuszne. Wskazując na tę część opinii biegłego z zakresu pisma ręcznego, w której nie potwierdza on aby oskarżona M. A. złożyła podpisy na określonych dokumentach i stawiając tezę, że poddaje to w wątpliwość trafność zarzutów stawianych oskarżonej M. J. skarżący pomija tę istotną okoliczność, że oskarżona M. J. potwierdzała własnoręcznie podpisy pożyczkobiorców i poręczycieli, mimo że osoby te nie składały tych podpisów w jej obecności a w pewnej liczbie przypadków w ogóle nie istniały lub istniały ale nigdy nie miały ze (...) im. (...) w G. żadnych kontaktów. Wiarygodności zeznań tych ostatnich świadków skarżący nie kwestionuje.

Odnosząc się do uzasadnienia pkt.4 apelacji stwierdzić należy, że tezy w niej zawarte zyskały częściową akceptację Sądu Apelacyjnego. Istotnie oskarżona dokonywała wielu transakcji niezgodnie z regulaminem obowiązującym w (...), choć nie sposób podzielić poglądu apelującego, że znajduje to swoje uzasadnienie i niejako usprawiedliwienie w naciskach położonych na jak największą sprzedaż. Z tego względu zeznania świadków: K. K. (2) i A. W. (2) na okoliczność przestrzegania regulaminu w odniesieniu do umów nie objętych aktem oskarżenia w powyższej sprawie lub kwestia Komisji Kredytowej nie mogą być uznane za mające kluczowe znaczenie. Na marginesie zatem jedynie wskazać należy na rażącą wręcz stronniczość świadka K. K. (2), który w sporze, który niewątpliwie istnieje między oskarżoną M. J. a władzami (...) zdecydowanie opowiedział się po stronie oskarżonej, co wynika z treści jego zeznań i komentowania toczącego się postępowania. Dogłębnej analizy wymaga natomiast motywacja oskarżonej i zamiar jaki miała podejmując te działania. Jest to bowiem kwestia mająca kluczowe znaczenie dla rozpoznania niniejszej sprawy w odniesieniu do tej oskarżonej. Sąd Okręgowy nie dokonał również – co już wyżej wskazano - wnikliwej analizy całokształtu wyjaśnień oskarżonej M. A. w powyższej sprawie oraz kwestiom z nimi związanych, w szczególności oświadczeń i deklaracji przez nią składanych a dotyczących udzielonych pożyczek i ich spłaty. Rację ma skarżący zarzucając Sądowi I instancji brak wnikliwości w ocenie powodów zmiany wyjaśnień przez oskarżoną M. A.. Sąd Okręgowy nie dokonał wnikliwej analizy wyjaśnień współoskarżonej M. A., które – jak sam wskazał

stanowiły podstawę przypisania winy oskarżonej M. J.. Zwrócić w tym miejscu należy uwagę na kolejno składane oświadczenia przez M. A.. Jako pierwsze w aktach sprawy znajdują się jej oświadczenia, z których wynika, że w ramach zarzucanych jej przestępstwa działała samodzielnie (k.41, 186, 211 akt sprawy). Świadek H. K. potwierdziła dobrowolność złożenia takiego oświadczenia (k.252-253 akt sprawy). Przy ocenie wiarygodności jej oświadczeń procesowych nie sposób pominąć okoliczności, że po złożeniu zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa oskarżona M. A. wskazała na oskarżoną M. J. jako współsprawcę. Sąd I instancji uchylił się od wnikliwej oceny wyjaśnień M. A., która twierdziła, że oświadczenia o jakich była mowa powyżej nie złożyła dobrowolnie a pod groźbą i czym ewentualnie miałyby jej grozić oskarżona M. J.. Oceniając wiarygodność wyjaśnień M. A. należy odnieść je również do kwestii kredytu jaki miała otrzymać na spłatę zaciągniętych już zobowiązań i jego ewentualnego wpływu na zmianę stanowiska co do udziału oskarżonej M. J. w przestępstwie. Wskazać również w tym miejscu należy na zeznania świadka A. W. (2), w których poddaje ona, że L. S. namawiał ją na złożenie zeznań obciążających oskarżoną M. J. grożąc zwolnieniem z pracy (k.942 akt sprawy), co potwierdziła świadek M. Z. (k.956 akt sprawy). Sąd Okręgowy nie dokonał analizy tych wyjaśnień oskarżonej M. A., w których na końcowym etapie postępowania jurysdykcyjnego podała, że L. S. namawiał ją do składania wyjaśnień obciążających M. J. (k.2717 akt sprawy).

II.

Odnosząc się do pisma oskarżonej M. J. stwierdzić należy, że w części argumenty w niej podniesione są tożsame z zarzutami apelacji i podobnie jak w przypadku środka odwoławczego wniesionego przez obrońcę w pewnym zakresie są trafne w innym zaś nie zasługują na aprobatę. Trafny jest zarzut braku wnikliwej oceny wiarygodności wyjaśnień współoskarżonej M. A., co było już powyżej przedmiotem rozważań Sądu Apelacyjnego.

Tak jak w przypadku rozpoznawania zarzutów apelacji podkreślić ponownie należy, że przedmiotem rozpoznania w zaskarżonej sprawie nie było badanie prawidłowości funkcjonowania (...), w którym zatrudniona była oskarżona M. J.. Z tego względu za chybione uznać należy zarzuty: „braku dowodów z protokołów posiedzeń zarządu (...) w sprawie podejmowania decyzji w formie uchwał o udzieleniu przedmiotowych pożyczek”, „braku wydruków z system księgowego (...), a co za tym idzie wiarygodnych dokumentów z ksiąg rachunkowych”, „braku dowodu z procedur gromadzenia dokumentacji kredytowej jak i sposobu jej sprawdzania”, „braku nagrań z monitoringu umieszczonego w oddziale (...)”, „braku przeprowadzenia dowodu na okoliczność, kto wprowadził formę w (...) wypłat na podstawie pełnomocnictwa”, „braku dokumentów księgowych w oryginale”. Kwestia bezpośredniego przesłuchania świadka I. F. na etapie postępowania jurysdykcyjnego była już przedmiotem rozważań Sądu Apelacyjnego (str.20 niniejszego uzasadnienia) i nie widząc potrzeby powtarzania podniesionej tam argumentacji Sąd II instancji do niej się odwołuje. Podobnie jak w odniesieniu do tej części pisma oskarżonej, w której wskazuje ona na brak kasowych dowodów wypłat pożyczek wskazanych w przypisanym oskarżonej M. J. czynie (str.18 niniejszego uzasadnienia).

Nie ma również racji oskarżona twierdząc, że w powyższej sprawie doszło do obrazy art.5 § 2 kpk. Sąd I instancji bowiem poczynił ustalenia faktyczne, zgodne – w jego ocenie – ze zgromadzonymi w sprawie i ocenionymi przez siebie dowodami. Lektura uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia nie pozwala na uznanie, że Sąd Okręgowy powziął wątpliwości co do przebiegu zdarzeń objętych przypisanym wyrokiem. Nie doszło zatem do wątpliwości, które miałyby zostać poczytane na niekorzyść oskarżonej. Inną kwestią jest czy stan faktyczny został w powyższej sprawie prawidłowo ustalony. To jednak wiąże się z zarzutem obrazy art.438 pkt 3 kpk, ewentualnie naruszeniem zasady swobodnej oceny dowodów, jeżeli na skutek takiej a nie innej oceny dowodów doszło do ustalenia określonego stanu faktycznego.

Aprobaty Sadu Apelacyjnego nie zyskała również argumentacja dotycząca tego, że oskarżona M. J. nie osiągnęła korzyści majątkowej a osiągnęła ją M. A.. Ponownie należy tu odwołać się do treści przepisu art.115 § 4 kk (str.18 niniejszego uzasadnienia).

Całkowitym nieporozumieniem jest żądanie od sądu orzekającego zawiadamiania organów ścigania o dokonanym przestępstwie polegającym – jak podaje oskarżona – „mataczeniu przez świadka L. S.”. Niezależnie bowiem od tego jak

zostaną ocenione zeznania tego świadka, powołany przez oskarżoną przepis art.303 kpk adresowany jest do organów ścigania, nie zaś do sądu, gdyż dotyczy postępowania przygotowawczego.

Nie sposób nadto podzielić stanowiska oskarżonej, że akceptacja dokumentów przez świadka P. G. niejako sanowała brak ich weryfikacji przez oskarżoną. Obowiązek weryfikowania dokumentów spoczywał bowiem na osobach mających bezpośredni kontakt z potencjalnym pożyczkobiorcą. Wtórna weryfikacja dotyczyła natomiast wyłącznie kwestii formalnych i nie polegała na powtórным potwierdzaniu wiarygodności przedstawionych dokumentów, gdyż weryfikacja ich wiarygodności należała do kierownika oddziału (zeznania świadka Ł. J. – k.1443 akt sprawy).

Rację ma natomiast oskarżona, że Sąd Okręgowy przypisując jej popełnienie przestępstwa z art.297 § 1 kk całkowicie pominął okoliczność, że w czasie objętym aktem oskarżenia przepis ten miał inne brzmienie, co należało ocenić w kontekście zastosowania przepisu art.4 § 1 kk.

III.

Wobec powyższego, Sąd odwoławczy uchylił zaskarżony wyrok, tj. jego pkt II oraz pkt I, VIII i XI w odniesieniu do oskarżonej M. J. i przekazał sprawę w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gdańsku.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, uwzględniając wskazania Sądu odwoławczego jak stanowi przepis art.442 § 3 kpk, Sąd Okręgowy będzie musiał ustalić zamiar jaki towarzyszył oskarżonej M. J. przy podejmowaniu czynności związanych z udzielaniem pożyczek objętych zarzutem. W tym celu niezbędnym będzie dokonanie wnikliwej analizy dowodów istotnych dla rozpoznania sprawy we wzajemnym powiązaniu. Przeprowadzenie rzetelnego i zgodnego z przepisami prawa dotyczącymi postępowania dowodowego postępowania, a także dokonanie całościowej i zgodnej z regułami logicznego wnioskowania prawniczego oraz zasadami doświadczenia życiowego analizy zgromadzonego materiału dowodowego pozwoli na niebudzące wątpliwości rozstrzygnięcie w sprawie. Zadaniem sądu ponownie rozpoznającego sprawę będzie ustalenie, czy oskarżona M. J. swoim zachowaniem objętym aktem oskarżenia wypełniła znamiona przestępstwa a jeżeli tak to dokonać subsumpcji tego zachowania pod określony przepis prawa karnego, z zachowaniem zasad wynikających z art.4 § 1 kk, czy też zachowaniu jej nie sposób przypisać znamion przestępstwa a jedynie ocenić je należy jako niekaralne na gruncie prawa karnego niedopełnianie obowiązków służbowych w zakresie weryfikacji przedkładanych jej dokumentów. Podkreślić w tym miejscu należy, że postępowanie dowodowe winno być ściśle związane z zarzutami stawianymi oskarżonej M. J., nie zaś z całokształtem działania (...), w którym oskarżona była zatrudniona. Nie jest to bowiem sąd nad instytucją (...) a ocena prawna opisanych w zarzutach aktu oskarżenia zachowań M. J..

Następnie Sąd I instancji – w razie konieczności - winien sporządzić w sposób prawidłowy, odpowiadający wymogom wskazanym w art.424 kpk uzasadnienie wyroku. W uzasadnieniu tym powinien dokonać analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego, wskazując w jaki sposób ocenił poszczególne dowody i na jakich przesłankach opierał się w tym względzie.